

Zevende notulenboek.

21-05-1852. De begroting voor het herstel van het Raadhuis is F 1799,95

De nieuwe brug over de Achteromdsdelft kan voor de hooiing niet meer klaar. Daarom uitstellen tot het najaar. Dan is de aannemingsom misschien ook wel lager omdat er dan minder werk is. De kosten komen op de begroting van 1853. De bestaande pijp moet wel worden nagezien om ongelukken te voorkomen. Gedurende de laatste 11 jaar is gemiddeld F 77,95 per jaar aan het Raadhuis besteed.

06-07-1852. Herziening politieverordening van 14-12-1820, 10-05-1827 en 15-04-1828.

Over huisvuil, borgstelling bij afbraak, onderhouden der straten, kappen van bidden enz. Er verandert niet veel, meer een samenvoeging van verordeningen. Verder:

Advertentiekosten voor sollicitanten voor de vacante school f 5,20 en verlichting van de avondschoon voor kinderen van behoeftige ouders f 0,21.

08-07-1852. Van de jaarl. aflossing van f 300, wordt de pretentie van de erven G.S. Siedzes à F 140 afgelost en van de pretentie van H.F. Vrolijk F 160.

Certificaat van onvermogen voor Gerben Abrahams Faber, Auke Wiebes Boxum en Berend Feijes Walburg.

13-08-1852. Het Rijk schaft de accijns op varkens en schapenvlees af. De gemeentelijke opcenten vervallen hierdoor ook. De gemeente verhoogt ter compensatie de grondbelasting bebouwd en onbebouwd en de personele belasting.

Sjoerd Rinkes Kuperus neemt ontslag als raadslid.

Een conceptakte waarin de Raad zich aansprakelijk stelt voor alle vorderingen van derden, die nog kunnen ontstaan door de uitkering van het cautionement à f 1402,85½ aan de gemeente, dat wijlen H. Trip in de Rijkskas heeft gestort. G.S. heeft ook geen bezwaar. Dit geldt als wederzijdse schuldvereffening tussen Trip en de gemeente. Deze akte is nodig omdat de gemeente niet alle vereiste papieren kan overleggen.

De rekening over 1851 wordt goedgekeurd.

30-09-1852. Benoemd tot raadslid: Klaas Gatzes Buma.

Ype Roelofs v.d. Molen, raadslid en Hendrik Cornelis de Boer, opzichter bij het Dijkbestuur van H.O. zullen een nieuwe keur op het Afgraven van grond maken.

21-10-1852. De brug over de Achteromdsdelft voor paard en rijtuig zal eenvoudiger worden uitgevoerd qua breedte en leuning. Y.R. v.d Molen zal de begroting aanpassen.

04-11-1852. De minister stuurt een verbeterde akte van vrijwaring, waarmee de gemeente akkoord gaat.

16-11-1852. Raadslid W.H. Korenstra stelt voor een dam in de Oude Stadsgracht te werpen. Dit kost veel minder dan een brug. De gracht is voor de scheepvaart van weinig belang en voor de stroming ook niet. Alleen Sible Harmens de Roos zou enig ongerief kunnen hebben.

Korenstra zal hem polsen en men zal G.S en de ingenieur van Waterstaat vragen.

25-11-1852. Behalve de Roos wordt ook Timon Hessels de Jong gepolst over de dam.

Een reglement voor de nachtwacht. Net als eerder.

01-12-1852. S.H. de Roos is tegen afdamming. Het betekent ongerief bij het vervoer van mest naar zijn landen. De Raad vindt dit geen afdoend bezwaar en zal G.S om toestemming vragen. T.H. de Jong maakt geen bezwaar.

Keur op de afgraving van gronden:

Aan de oostkant van de Delft niet lager dan 80 duim boven Prov. Zomerpeil.

Aan de westkant tot aan de zeedijk. Vanaf Kad. Nr. 272 van Y.R. v.d. Molen tot aan de contributie H.O. ten noorden van de Stadsfenne niet lager dan 2 el boven Fries Zomerpeil en minstens 6 el van de zeedijk afblijven.

Als er een straat door de af te graven grond loopt moet deze evenveel worden afgegraven en hersteld evenals de beschoeiing. Zoden moeten eerst worden afgestoken en later teruggelegd.

Men moet 1 el van de huizen af blijven. Opzichter is H.C. de Boer. De afgravers moeten 5 cent per kubieke meter betalen en een borgsom van f 50 als de gemeente dit wil.

De gemeenteontvanger moet de inkomsten en uitgaven bijhouden. De beloning van de opzichter is $\frac{3}{4}$ cent per vierkante el.

Wiebe Jans de Boer, kastelein wil per 12 mei het zgn. Voogdehuis huren. Het staat nu leeg en vraagt veel onderhoud. Hij mag dit huis voor 10 jaar lang gratis huren als hij er voor minstens f 200 aan herstelt.

30-12-1852. Voorwaarden voor het verpachten van het Stedelijke binnenviswater.

H.P. Sennip wil een schip kopen voor f 600. De door hem gedane collecte heeft f 400 opgebracht. Hij vraagt of de gemeente hem de resterende f 200 wil voorschieten. De gemeente weigert en zegt dat hij voor f 400 beter een nieuwe praam kan laten bouwen.

Douwe Tjeerds Bakker vraagt om een stuk grond bij de Rijksduiker voor de bouw van een huis te mogen kopen. De Raad: hoeveel grond en waar precies?

13-01-1853. G.S. gaan akkoord met een vaste brug bij de boerenplaats van S.H. de Roos, mits de gemeente rekening houdt met gegronde reclames. Dus weer praten met de Roos. Gehoord is dat hij spijt heeft van de verkoop van de grond aan de noordzij van zijn boerderij. De gemeente laat dit contract daarom vervallen. Y.R. v.d. Molen moet een nieuw bestek en begroting maken voor herstel van de pijp of de bouw van een nieuwe brug.

De kosten voor pijp en tabak voor de raadsleden voldoen uit het fonds voor publieke feesten. Behoudens goedkeuring G.S.

21-02-1853. B. en W. doen uitvoerig verslag van de toestand der gemeente.

Het Rijk heeft in 1835 het groot of kustlicht overgenomen en betaalt hiervoor F 212,48 per jaar. Het Rijk mocht dit afkopen voor F 4249,60 (rente van 5 % = 20 maal F 212,48) en wil dit nu doen. Dit is nadelig voor de gemeente want die heeft het geld niet direct nodig en de rente is nu veel lager dan 5 %. De gemeente vraagt daarom of de jrlkse uitkering kan blijven.

26-05-1853. Weer de vaste brug voor paard en rijtuig ter vervanging van de bestaande stenen pijp. De overloop aan de noordzij van de plaats van S.H. de Roos zou kunnen vervallen als de brug naast het erf van de kerkvoogdij wordt gelegd en de rijweg over het weiland A nr. 598 van G.R.G. van Swinderen wordt gelegd. De weg wordt hierdoor verkort, vraagt minder onderhoud en het stuk wat vervalt kan schapenweide worden. De jonkheer vragen.

Twee door de gemeente gebruikte gebouwen zijn erg bouwvallig, nl. A nr. 332 en 332a van de provincie en A nr. 120 van de stad. G.S. toestemming vragen voor afbraak en van de stenen en andere afbraakmaterialen een geschikt woonhuis maken op de plaats van A nr. 120.

15-07-1853. G.S. Siedzes wordt tot burgemeester herbenoemd.

Bijzondere uitgaven: Geleverde jenever aan de brandmeesters bij de brand van de scheepstimmershuur van Arend Harings Veldstra. f 5,18.

Tabak voor de Raad en B. en W. f 5,20.

De onderwijzerswoning vraagt kostbaar herstel, huis A nr. 332 en 332a zijn geheel bouwvallig. Ze zijn beide van de provincie. Besluit: Het verzoek van 26 mei aan G.S. intrekken en vragen deze 2 huizen te mogen afbreken en van de bruikbare afbraak een nieuwe onderwijzers woning bouwen in de vorm van een dwarswoning. De gemeente zal de meerdere kosten betalen.

15-08-1853. De provincie geeft geen toestemming om A 332 en 332a af te breken. A nr 120 krijgt een nieuw dak. De rest is nog goed.

07-09-1853. De jonkheer wil voor een stukje weiland A nr. 598 voor de rijweg van de Koebrug tot de Wijde Steger: a. dat op dit stuk grond 1 floreen dijklasten komt en dat hij een gedeelte van het oude stadspad krijgt dat voor een groot gedeelte tussen zijn eigendommen ten westen van de Delft ligt, lopende van het noorden van A nr. 472 tot A nr. 479. De Raad vindt dit onbillijk en kiest weer voor een brug ter plaatse van de Achteromspijp, het oude plan. Het bestek wordt aangepast.

05-11-1853. Een commissie zal met de onderw. overleggen over een nieuw te bouwen huis.
26-11-1853. Besloten erf A nr. te noorden van Jottje Yntes de Boer af te graven. Dit staat bij het kadaster op naam van de stad, maar 1 van de erven van de wed. Anne Jans Hollander zegt er ook recht op te hebben. Men zal eerst Jacob Hollander, boer onder Molkwerum vragen of hij hiervoor ook bewijzen weet te produceren.

Voorwaarden voor de verpachting van de (binnen) visserij.

Voor de bestaande onderw. woning een nieuw dwarshuis bouwen met voor aan de straat een grote en een kleine kamer. Achter een zomerkamertje, keuken en werkhok. De voorgevel van nieuwe steen en de rest zoveel mogelijk van afbraak. Opzichter W.H. Korenstra zal het bestek maken. De nieuwe brug over de Achteromdelft moet 10 duim of meer hoger worden.

Y.R. v.d. Molen zal het bestek aanpassen.

26-01-1854. De door opzichter Korenstra gemaakte tekening voor een nieuwe onderwijzers-woning is te uitvoerig en te duur. Er moet een eenvoudiger ontwerp komen.

Een geheel nieuwe brug over de oude stadsgracht wordt ook te duur. De stenen muren van de bestaande pijp zijn nog goed en als ze 20 duim worden verhoogd kunnen ze dienen als walhoofden voor een nieuwe brug.

13-02-1854. Verhuring grasgewassen.

Korenstra zegt dat een eenvoudiger ontwerp voor de onderw. woning de kosten niet veel vermindert. Bovendien heeft hij geen tijd voor een nieuw ontwerp. Men zal opzichter Duif van Schuilenburg vragen om een nieuw ontwerp en bestek.

08-03-1854. De wed. Pieter Tjebbes betwist de stad het eigendom van een stukje grond A nr. 534. Deze grond ligt naast haar huis en achtererf. De wed. heeft deze grond een aantal jaren gebruikt, maar ze is van de gemeente. De Raad stelt een schikking voor. Het terrein afgraven en de opbrengst verdelen. De wed. gaat direct akkoord.

De nieuwe onderw. woning kost veel. Vraagt het hele batig saldo op de begroting. Een nieuwe brug kost zoveel dat de Raad besluit de bestaande stenen pijp te herstellen. De pijp is nog sterk en dit kost niet meer dan F 225. Dit kan de gemeente zelf betalen.

07-04-1854. Reglement tot voorkoming en blussen van brand.

. Voorkomen: Goede stenen schoorstenen, opslag van brandbare materialen enz.

. Over de brandspuit en het personeel: de brandspuit staat in het magazijn onder het Raadhuis, 4 brandmeesters voor het leven benoemd, zij zorgen voor onderhoud van brandspuit, zuigpomp en bak. Ze moeten elk een sleutel van het magazijn hebben en bij brand hun gedistingeerde brandstokken bij zich hebben. Bij brand moet het Raadhuisklokje klippen. De oudste brandmeester is president.

Het overige personeel: alle mannen tussen 19 en 50 jaar, die niet tot de nationale militie of schutterij behoren. 2 man moeten de pijp besturen, 24 de grote pomp - aan elke kant 12, aan de kleine pomp 8 + een gereedschapszakdrager, 12 slanggeleiders. Alle manschappen krijgen een penning, die ze aan de officier moeten geven om hun tegenwoordigheid te bewijzen. Eén keer per jaar oefenen. Later worden op advies van de minister kleinigheden veranderd.

15-04-1854. Aanbesteding herstel stenen pijp.

23-04-1854. G.S. : Net als eerder is besloten een geheel nieuwe brug.

De posten zijn niet in voldoende toestand om met dezelve koeien of paarden in te schepen. Het tarief van het postgeld is onvoldoende om in het onderhoud te voorzien.

13-05-1854. De verkoop van roggebrood en de zetting, gewicht en prijs daarvan. Iedere bakker moet het roggebrood met de voorletters van zijn naam merken.

De begroting en het bestek van de brug over de Achteromdelft gemaakt door J.C. Duif, wordt goedgekeurd en opgestuurd naar G.S.

14-06-1854. Aanpassing reglement brandspuit. Brandmeesters i.p.v. 4 brandmeesters.

23-06-1854. Hondenbelasting F 1,15 per jaar.

Haven-, vuur- en bakengeld.

Koopman Sjoerd Rinkes Kuperus spreken over de mandemuur tussen het provinciaal gebouw de onderwijzerswoning en zijn huis.

14-09-1854. Bezoek van de commissaris des Konings. Aan de heer griffier in gebruike afgestaan het oude Stadszegel en de kaak van een wild zwijn. Verder: De door de gemeente gebruikte gebouwen van de provincie zijn erg bouwvallig.

Of, de provincie knapt ze op en bepaalt de huur, **of** de gemeente breekt ze af en bouwt op wat ze nodig heeft.

Sjoerd R. Kuperus vindt dat de muur mandelig moet blijven, ook in onderhoud, of de gemeente moet de muur gratis aan hem afstaan.

Request aan G.S.: Mag de gemeente de modder van het oude schoolerf verkopen als tegemoetkoming voor de nieuw te bouwen onderwijzerswoning.

04-10-1854. Met de gemeente H.O. corresponderen over het uitdiepen van de Mol;kwerumervaart. De aarde aan de Achteromdelft afstaan aan Lieuwe Klazes, boer te Balk, voor F 0,90 per last.

Y.R. v.d. Molen wordt voor het laatst genoemd. Op 26 april 1855 blijkt hij te zijn overleden.

11-1-1854. Inschrijving op afbreken en opbouwen van de onderwijzerswoning.

14-12-1854. Maximale onderstand. De Herv. Diakenen: 2 halve broden, ½ mud aardappelen, 40 turven en F 2,60 aan geld.

De Doopsgez. Diakenen: 2 halve broden, ½ mud aardappelen en 70 turven.

De Alg. Armvoogden: 3 halve broden, ⅝ mud aardappelen en 52 turven.

De Raad gaat hiermee akkoord, want alle gezinnen zijn niet even groot.

G.S. vragen of Korenstra gratis het opzicht mag uitoefenen bij de te bouwen onderw. woning.

18-04-1855. Kornelis Jacobs de Roos vraagt of hij een jachthuis mag bouwen onder de vaste brug over de Achteromdelft.

Siedzes en de Doopsgez. Gemeente doen aanvragen tot het afgraven van gronden. Akkoord.

R. Attama moet met jonkh. van Swinderen corresponderen nopens het door A.H.Veldstra ? In de memorie van toelichting bij het herziene tarief van de Koebrugtollen vermelden dat er om de 10 jaar een nieuwe Koebrug nodig is voor F 3000 + rente.

24-06-1855. T.A. Bakker, schoenmaker te H'loopen vraagt het erfpachtrecht van een gedeelte van het Bolwerk, naast de woning van wijlen Y.R. v.d. Molen A nr. 585, afgestaan aan zijn afgestorven zoon Douwe Tjeerds Bakker om daar een huis op te bouwen, mag worden afgestaan aan E.B. de Vries die gading maakt. Behoudens goedkeuring G.S. toegestaan.

05-05-1855. Door de meerdere diepte van vaarten naar andere havens neemt de scheepvaart de laatste jaren af. De Koebrug tollen brengen minder op, maar het onderhoud neemt niet af.

De Min. van Fin. Zal F 4249,60 overmaken tot kapitalisatie en uitkering van de jaarlijkse uitkering van F 212,49 voor het grote kustlicht. De gemeente zal G.S. vragen dit geld te mogen beleggen bij het grootboek der nationale schuld.

08-08-1855. Arie Baggerman volgt de overleden Y.R. v.d. Molen op als raadslid.

Het Koepoortspad of de weg vanaf de Koebrug tot aan het huis van de wed. D. Bleeker afgraven en de grond verkopen.

De plaatselijke middelen laten het betalen van hulp voor persoonlijke diensten als nachtwacht niet toe. Persoonlijke diensten waarvoor de burgers kunnen worden opgeroepen zijn: Het houden van nachtwacht en handhaven der openbare orde als deze ernstig verstoord wordt.

Iedere man tussen 18 en 60 jaar die gezond is kan hier voor worden opgeroepen. De nachtwacht is niet langer dan van 1 oktober t/m 31 maart van 's avonds 8 uur tot 's morgens 6. Plaatsvervagen en afkopen mag. De afkoopsom is voor de aanvoerder der nachtwacht 10 gld. per jaar en voor de overige nachtwachten F 6. De burgemeester maakt voor de nachtwacht een rooster, bepaalt de tijden en het aantal nachtwachten en benoemd de hoofden. Uit ieder gezin hoeft maar 1 persoon tegelijk nachtwacht te doen.

15-08-1855. J.C. Kooy en K.R. Visser: De rijdweg vanaf de Koebrug tot het huis van de wed. Doede J. Bleeker verleggen en het terrein verlagen en de aarde verkopen.

De officier van Justitie medelen: A.H. Veldstra heeft zelf zijn schapen uit de weide van Lootsma gehaald, zonder schutgeld te betalen.

25-08-1855. De omliggende gemeenten schaffen de belasting op roggebrood af. Stavoren moet wel meegaan om de bakkers niet in de problemen te brengen, maar kan de centen niet missen en voert daarom de belasting op wijn, likeur en gedestilleerd op tot het maximum.